

A savoi tengeri csata

Hozzájádta: Imi
2005. február 23. Szerda 19:30

1942. augusztus 7-én egy addig ismeretlen felfedrajzi név bukkant fel a hadijelentésekben, hogy aztán felfelfig, jászszel le se kerüldjén az ársásjgok c-mlapjairán.

Á

A 6475 km²-es területű Guadalcanalon - mely a Salamon-szigetek egyik legnagyobb tagja - a partraszállás 1. Amerikai Tengerészgyalogos Hadosztály káprnyedőn foglalta el az ÁpálQ repülQteret Ács az azt ÁvezQ, 73 km²-es felfldsvot. A terület megtartásáért viszont annál kegyetlenebb kázdelem indult, mely hamarosan a csendes-árcéjini háború kimenetelét dntQen befolyásolá anyagcsatáivá vlt. M- g a sziget egén lÁgi harcok százeit v-vtÁjk meg, addig odalent három komolyabb szárazföldi Ásszecsapás, a káprnyezQ vizeken pedig Át nagyszabású tengeri ÁtkÁzet is lezajlott. Utábbiak sora ÁgtÁn egy olyanul kezdQdÁtt a Savás nevű sziget kázelÁben, melynek vÁgeredménye hidegzuhanykÁnt hatott az amerikai vezÁrkarra: 1812-Áta nem szenvedett el ilyen szágyenteljes veresÁget az Egyesült Államok haditengerésze nyÁlt tengeri csatÁban.

Á

A VÁRES SZIGETCSATÁK NYITÁNYA AZ "PRTORONY" HADMpVELET
1942. augusztus 8-án ÁjÁkor a tenger Guadalcanal kÁrÁl tintafekete volt. A csillagok vastag felhQk márgÁ rejtQztek.. A táivolodá zivatar utájsÁÁkÁnt a messzesÁgbQl mennydÁrgÁcs morajláisa hallatszott, mialatt sÁlyos esQcseppek kopogtak a fedÁzetek lemezein. A jájrQrÁzQ cirkÁlÁkon Ács rombolÁkon a fÁjradt amerikai vagy ausztrÁl tengerÁcszek hunyorogva bámultak a szuroksÁtÁt ÁcszakÁba. Akkor májr májsodik napja voltak teljes riadÁkÁszÁltsÁgben. Ezalatt a kegyetlen trÁpusi nap hályagosra Ágette bQrÁket. A gÁphÁzakban a helyzet mág pokolibb volt, hiszen odalent a hQsÁg napkÁzben elÁrte a 60 Á°C is. TQlÁk20-30 km-nyire, Guadalcanal szigetÁnek Lunga Point nevű foka kÁzelÁben, bajtÁrsaik teljes erQbedobÁssal rakodtÁjk ki a tengerÁszgyalogosok felszerelÁsÁt Ács utÁnpÁtÁsÁjt. Az elQzQ reggeltQl partra gÁzolÁ 16000 fQnyi erQ - ott Ács a tengersizoros tÁlpartjÁn fekvQ Florida-szigeten - gyorsan felmorzsolta a maroknyi japÁnbÁ ÁjllÁ vÁdelmet. Az akciÁ fQparancsnoka, Turner ellentengernagy szerint: A " Watchtower" hadmvelet volt az elsQ lÁpÁcs ahhoz, hogy kiseprqzzÁk a japÁnokat a meghÁdÁ-tott területÁk. P azonban, akÁjrcsak a legfelsQbb hadvezetÁcsben mindenki, tisztÁban volt vele, hogy az ellensÁg nem fogja harc nÁklÁl feladni kÁprnyen megszerzett szigetbirodalmÁjt. Áj-GuineÁban - nÁhÁny ÁrÁjs hajÁÁnyira onnan - tÁbb mint 100000 katonÁjuk Állt ugrÁsra kÁcszen. Bomba- Ács torpedÁvetQik pedig májr kÁtszer csaptak le a Lunga PointnÁl Ács a Florida-szigeti TulaginÁl sÁrgÁlQdQ invÁziÁs hajÁkra. TÁmadÁsaik sorÁn sÁlyosan megrongÁltak kÁt rombolÁt Ács felgyÁtottak egy szállÁ-tÁhajÁt. Utábbi elsÁllyesztÁsÁre vÁgÁl maguk az amerikai rombolÁk kÁnyszerÁltek. A hádfQ kÁzvetlen biztosÁ-tÁjsÁra nyolc szávetsÁges cirkÁlÁt Ács 11 rombolÁt rendeltek, melyek három csoportra osztva QrkÁdtek. A legnagyobb hajÁraj a kicsiny Savás-szigettQl dÁlre, a szoros bejÁratÁnÁl cirkÁlt, mág a májsodik onnan Ácsakra ráttá ÁtjÁjt. A harmadik pedig fel-alÁ hajÁzott Tulagi Ács Lunga Point kÁzÁtt. Az elsQbe az amerikai Chicago cirkÁlÁ mellett mágt ausztrÁl cirkÁlÁ - az Australia Ács a Canberra -, tovÁbbÁ Át rombolÁ tartozott. A májsodikba a Vincennes, a Quincy Ács az Astoria amerikai cirkÁlÁkon kÁ-vÁl mágt nÁogy rombolÁ kerÁlt. A harmadikban kÁt kÁprnyqckÁlÁ, az amerikai San Juan Ács az ausztrÁl Hobart, tovÁbbÁ kÁt rombolÁ volt. A hajÁkÁtelÁk kÁzvetlen parancsnokÁvÁ az ausztrÁl Crutchley ellentengernagyot neveztÁk ki, akinek a hQsiessÁgÁt az elsQ vilÁghÁború jÁtlandi csatÁjÁban Victoria Kereszttel jutalmaztÁjk. Az admirÁlis zÁszlájÁt az Australia ÁjrbocÁn lengette a szá. Sajnos az ÁjÁli vÁjltÁjsnÁl sem Q, sem pedig hajÁja nem volt ott a SavÁtÁ dÁlre hajÁzÁ kÁtelÁkben. 20.30-kor ugyanis Turner ellentengernagy sÁrgQs megbeszÁlÁsre magÁhoz rendelte. A Lunga PointnÁl tartÁzkodÁ McCawley szállÁ-tÁhajÁ felÁ indulÁ

Crutchley 21.30-kor jelzőst káldátt a Chicago parancsnokjnak, Bode sorhajókapitánynak: Vegye át az Qrjratot! Bode, aki a hajóoszlop legvégén haladt, hirtelen a megbízott kábelparancsnok szerepében találta magát. A Savár Ácsakra cirkáló hűtő hajóval viszont senki sem tudatta, hogy Crutchley elhagyta helyét. Az ellentenger-nagy nem tartotta szájkésnek tudatni velük a tővozását, mert feltételezte, hogy japán tőmadás esetében felfüggetlen erőkön fognak állni an cselekedni. Hogy ez alatt mit is értett, arra sosem adott kielégő magyarázatot. Crutchley - a rágtátnzések há-vekon - kálánben sem hitt az elre elkészített, aprókosan kidolgozott haditervekben, mint ahogy arra sem vette a fáradságot, hogy személyesen találkozzon a beosztott amerikai hajóparancsnokokkal. Pedig Fiji partjainál, miatt inváziás erők győlekeztek nagy napja is lett volna rá, hogy legalább egyszer kezét rájzzon velük. A HAMIS BIZTONSÁG%RZET MEGBOSSZULTA MAGÁT

Egy hajóraj parancsnokjának átvátelekor az őj elálljárának, a bevett szokások szerint a kábelre kellett állni. Bode sorhajókapitány viszont - kálánnás tekintettel a sábtben tártáonq ásszeátkázás kockázatára - feleslegesnek tartotta, hogy ilyen mádon azonnal elfoglalja az Australia helyét. A felalá cirkáló hajók ugyanis fől árával kásqbb amőgy is visszafordultak volna, ács á-gy a Chicago egyből az élre kerálhetett. Mivel senki sem várt japán vőzfelszáni tőmadást, Crutchley elhászását ács helyőnek átvátelek kávetqen Bode, já megárdemelt pihenre a kabinjába tárt. Akárcsak kapitánytársai: Getting a Canberra, ács Riefkhol - az ászakon haladá kábelre vezetqe - a Vincennes fedélzetén. Utábbi egyőbkőnt az egősz biztosá-tá csoport parancsnokhelyettese is volt. Am az ellentengernagy mágsem tudatta vele, hogy cirkáló stál elhagyja a dőli hajórajt. Az ászakiba tartó Quincy ács Astoria kapitányai szintőn aludni mentek. A hajóparancsnokok tábbáge, kálán tengernagy utasá-tás nálkál, másdofokóra mársákelte a harckőszálságet, á-gy a legőnyságek egyik fele vőgre-valahára ágyba kerálhetett. Emiatt viszont egy 180 m hosszó cirkáló n a megfogatkozott Qrszemekből egymástá já, ha kőhajó-tásnyi tájvolságra kerálit egy-egy.

REJTÁLYES REPÁLPGÁP FELTPNÁSEK

Ráviddel az ájőli Qrsőgvájltást kávetqen az ászakon haladá csoport egyik rombolája riasztást adott le a hajók kávti kommunikáciás rendszeren: Riadá! Riadá! RepáIQgá Savá felett. Keletnek tart. A dőlen haladá Blue rombolá radarkezelő is ászlelt egy ismeretlen gőpet. A Vincennes-en, a há-d távőben lővő parancsnoki kabinbá kilőpő Riefkhol szintőn lőtt egyet. Mivel valamennyi navigáciás helyettőnye ágett, a sorhajókapitányt ez a tány arrá gyqzte meg, hogy csak saját lehet. Mőgpedig valászá-nqleg a lőgi fedezetet adá három amerikai anyahajó valamelyikőrl. Hiszen kizártnak tartotta, hogy lőtezik olyan ápeszq piláta, aki kálánben ellenságes hajók felett, karácsonyfakőnt kivilágtott gőppel merne repkedni! Rájadásul arrá is meg volt gyqzqdve, hogy Turner ács Crutchley ellentengernagy, ártésálvőn a tártántekrő - amennyiben kell - megteszik a szákságes lőpáseket. A Quincy fedélzetőn, melyrő ugyancsak lőttak egy titokzatos gőpet, hasonlá kávetkeztésre jutottak. Turnerők rádiásai azonban nem fogták a riasztást. A flotta által használt kőszá lőkek akkoriban mág annyira megbízhatatlanok voltak, hogy nem csak a 30 km-re lővő McCawley-n nem hallották az ázenetet, hanem a kábelre semelyik hajóán sem. Az admirálisok amőgy is egy másik, bájr nem kevéső fontos problőmával birkáztak. Fletcher altengernagy ugyanis, főlővő három repáIQgá-p-hordozáást, elhatározta, hogy sáttátedás után haladőktalanul visszavonul velük a veszélyes vizekrő. Az elqz napok lőgi csatájiban ugyanis háősz vadászgőpet vesztett, ezőrt ágy á-tőlte meg, vadászrepálő a továbbiakban májr arra is kőptelenek, hogy saját anyahajókat megvádják a japán torpedávetők elszájt rohamaitá. A partra kerálit tengerászgyalogosok, valamint a kirakodással bajlásdá szállá-tá hajók, egy csapásra magukra maradtak. A rájuk zádt problőma megoldásán rájásdá admirálisok e kavardásban elmulasztották Qrjrató kábelreket arrá ártésá-teni, hogy saját anyahajók májr messze járnak, á-gy bármilyen a társágben felbukkaná repáIQgá csak a japánokő lehet!

ELLENSÁG A LÁTHATÁRON!

Turner asztáján tább jelentés is fekádt, melyek Guadalcanal irányjába tartá japán hajókrá szájmoltak be. Az elsőt rágtátn az ellenságes flottabázisnál, Rabaulnál lesben állá S-38-as amerikai tengeraltjárá káláde, mikor 7-őn dőlután fől 5-kor ászlelte kifutásukat. Aztán 8-áj dőlelőtt, ahogy Bougainville partjaihoz árköztek, kőnt ausztrál Lockheed Hudson jájrőgőp is felfedezte qket. Utábbi jelentés azonban csak alkonyatkor árközött meg Turner ács

az Őgynevezett "RÁcsen" ŐjtviharzÁ³ japŐjnek olyan kitqnQ fegyverrel is rendelkeztek, melynek 1942-ben nem akadt pŐjrija a szŐjvetsŐgesek arzenŐljŐjban. A "Long Lance" kŐ³dnevt, oxigŐnhajtŐsŐ torpedŐ³t 610 kg-os robbanŐ³fejjel lŐjttŐjk el. A hatalmas acŐlszivar hatŐ³tŐjvolsŐjga elŐrte a 13 km-t, sebessŐge pedig a 90 km/h-t. Szemben az amerikai cirkŐlŐ³kkal, a japŐjnek hasonlŐ³ osztŐjlyŐ³ hadihajŐ³i rendelkeztek torpedŐ³vetQ-csŐjvekkel (oldalankŐnt 6-6 db-al), melyek - lŐvŐ³n ideŐlisak az Ő³szakai rajtaŐ³tŐ³sekhez - ebben a csatŐjban alaposan megnŐjveltŐk tqzerejŐ³ket.

FŐ³NYŐ-ZŐ-N Ő³JFŐ³L UTŐ³N

Augusztus 8-Őjn 23.13-kor Mikawa Ő³fent parancsot adott felderŐ³tQgŐpek indŐ³tŐjŐra. A Chokai, az Aoba Ő³s a Kako nehŐ³zcirkŐjŐ³k katapultjai egy-egy Mitsubishi F1M "Pete" tŐ³pusŐ³ biplŐjnt repŐ³tettek a levegQbe. A kŐ³tŐ³lŐ³ses hidrolŐjnok feladata az volt, hogy derŐ³tsŐk fel, majd pedig vilŐjgŐ³-tŐ³bombŐjkkal jelezzŐk az ellensŐges hajŐ³k helyzetŐ³t. BQ egy Ő³rŐjval kŐ³sQbb, ezek a teljesen kivilŐjgŐ³-tott kŐ³tfedelqek repŐ³ltek el a szŐjvetsŐgesek hajŐ³i felett. MiutŐjn jelentettŐk a lŐjtottak, Mikawa tisztŐjba kerŐ³lt az ellensŐg elhelyezkedŐ³sŐvel Ő³s kŐ³telŐkŐ³nek teljes harckŐ³szŐ³ltsŐ³get rendelt el. A japŐjnek olyan kŐ³zel haladtak el a SavŐ³-sziget mellett, hogy a tŐjvolban jŐ³l lŐjttŐjk a Tulagi partjŐjnl Ő³gQ G. F. Elliot szŐjllŐ³-tŐ³hajŐ³t. Ő³ra 27-kor az Qrszemek egy amerikai rombolŐ³t fedeztek fel, mely tqllŐ³k 8 km-nyire, mit sem sejtve hŐ³zott keresztŐ³l a szŐjguldŐ³ hajŐ³k oszlopa elQt. A tengernagy negyedŐ³re mŐ³rsŐkelte a sebessŐget. AztŐjn parancsot adott rŐj, hogy vegyŐk cŐ³lba a rombolŐ³t. Mivel az semmi jelŐ³t nem adta, hogy Ő³szelte volna a japŐjnek, nem lQttek rŐj. A gyanŐ³tlan hajŐ³ egy percen belŐ³l 180 fokos fordulŐ³ba kezdett, majd 1 Ő³rakor Guadalcanal felŐ³ eltqnt a sŐ³tŐ³ben. KŐ³sQbb kiderŐ³lt, hogy az amerikai Blue rombolŐ³ volt az, mely ugyan rendelkezett radarral, kezelQi mŐ³gsem fedeztŐk fel a kŐ³zelben Ő³lŐjkodŐ³ ellensŐget. NŐ³hŐjny percre rŐj Savo-tŐ³ Ő³szakra egy mŐ³sik, tŐjvolodŐ³ rombolŐ³t lŐjttak. Mikawa kŐ³telŐke ezzel szerencsŐ³sen Őj is csŐ³szott az QrkŐ³dQ rombolŐ³k kŐ³zŐ³tt, Ő³s Ő³jra teljes gQzzel szŐjguldott a SavŐ³tŐ³ dŐ³lre haladŐ³ cirkŐjŐ³k felŐ³. TorpedŐ³kilŐ³vŐ³sre felkŐ³szŐ³lni! - adta ki a parancsot. Egy percre rŐj, 1.33-tŐ³, lassan alŐjereszkedQ vilŐjgŐ³-tŐ³ bombŐj kezdtŐk nappali fŐ³nybe borŐ³tani az ausztrŐj Ő³s amerikai hajŐ³kat. A hidrolŐjnok ezzel maradŐ³káltalul teljesŐ³tettŐk feladatukat. Az ejtQernyQn himbŐjŐ³zŐ³ szerkezetek nem csupŐjn Lunga PointnŐj veszteglQ szŐjllŐ³-tŐ³kŐ³telŐk egy rŐ³szŐ³t tettŐk jŐ³l lŐjthatŐ³vŐj, hanem a Canberra Ő³s Chicago cirkŐjŐ³kat, valamint a Patterson Ő³s a Bagley amerikai rombolŐ³kat is. Minden hajŐ³nak! TŐjmadŐj! - villogtŐj a jelzQiŐjmpŐj Mikawa Ő³jabb parancsŐj tovŐjbbŐ³va.

PERGPTpZBEN A DŐ³LI HAJŐ³RAJ

A torpedŐ³k gyors egymŐjsutŐjban csobbantak a tengerbe, mialatt a tŐ³zŐ³rtisztek lQelemeket szŐjmoltak Ő³s irŐjnyiszŐjgeket kiabŐjltak. A pŐjncŐ³ltornyok sivŐ³-tva fordultak a megadott irŐjnyba, a lŐjvegcsŐjvek fŐ³rgŐ³n emelkedtek a kŐ³vŐjnt szŐjgbe, kŐ³jzben pedig lŐjvedŐ³kek siklottak Ő³s puskaporos zsŐjkok huppantak az ŐjgyŐ³k hidegen csillogŐ³ zŐjvŐjrzatŐjba. 1.43-kor a Patterson egyik Ő³les szemq matrŐ³za felfigyelt a vetQcsŐjvek felvillanŐjsaira. HajŐ³k elQtŐ³nk! - rikoltotta. Az Ő³gyeletes tiszt tŐ³stŐ³t teljes riadŐ³t rendelt el. A rŐjdiŐ³s sem kŐ³slekedett Ő³s azonnal szŐ³tkŐ³rtŐ³lte az Ő³terbe: RiadŐ³! RiadŐ³! Idegen hajŐ³k az Ő³bŐj bejŐjratŐjnl! Az Ő³szakon haladŐ³ csoport - balszerencsŐjŐ³re - Ő³ppen az irŐjnyvŐjltoztatŐjssal volt elfoglalva. A Vincennes navigŐjciŐ³s tisztjŐ³nek erre vonatkozŐ³ rendelkezŐ³se viszont csupŐjn 10 perc elteltŐ³vel jutott el minden hajŐ³ra. A recsegQ-sŐ³-polŐ³ kŐ³szŐ³lŐ³ekkel bajlŐ³dŐ³ rŐjdiŐ³sok - nem Ő³rtvŐ³n az eredeti kŐ³zlemŐ³nyt - azalatt mindenhol a parancs megismŐ³tŐ³sŐ³rt rimŐjnkodtak. Nem csoda, hogy abban a pokoli hangzavarban elveszett a riasztŐj. Fogalmuk sem lehetett a felŐjŐ³k szŐjguldŐ³ veszedelemrQi. A dŐ³len haladŐ³knak mŐ³g ennyi esŐlyŐ³k sem volt a cselekvŐ³sre. A megkŐ³sett figyelmeztetŐ³t kŐ³vetQ mŐj sodpercekben kŐ³t torpedŐ³ csapŐ³dott jobbrŐ³l a Canberra orrŐjba. VelŐ³k egyidejqleg - az orrŐ³l a tatig - 203 Ő³s 140 mm-es lŐjvedŐ³kek halŐjlos zŐjpora pŐjisztŐjzta vŐ³gig a 14 Ő³ves cirkŐjŐ³t. A vŐjrhatsŐ³ gyors vŐjlasz helyett a Canberra ŐjgyŐ³i nŐ³mŐj maradtak. RiadŐ³ztatott tŐ³zŐ³reinek tŐjbbŐ³ge ugyanis mŐ³g nem Ő³rkezett meg szolgŐjlati helyŐ³re. A legszebb ŐjlmŐjbbŐ³ felugrasztott Getting sorhajŐ³kapitŐjny Ő³lmos tagokkal botorkŐjlt fel a parancsnoki hŐ³dra, ahol a bentlŐ³vQkkel egyetemben, szinte azonnal megŐ³ltŐk a kŐ³vetkezQ sortqz grŐjnjŐj. A bemŐ³rtiszt tŐjvolsŐjgokat kiŐjltott a hangcsQbe, de addigra mŐj a tqzvezetQ kŐ³zponban tartŐ³zkodŐ³k is valamennyien halottak voltak. Az Ő³jabb, fedŐ³zeteket ŐjttŐjrlQ lŐjvedŐ³kek egyenesen a gŐ³phŐjzban robbantak. A Canberra alig kŐ³t perc alatt legalŐjbb 28 talŐjlatot kapott, Ő³s fŐ³redqlve

Chicago cirkálók álltal felléptek világgé-tergőnőtokat. Feltételezve, hogy a dőli csoport, holmi kordonon átszúzni igyekvő, japán rombolóra vadászik, a kereszreflektorok a legkevésbé sem nyugtalanították. Ezért csupán arra utasította a rádiósait, hogy adja le: Kapcsolják ki a fénnyeket! Barátok vagyunk. 1.48-kor az Astoria Qrszemei cirkálókuk kázzvetlen kázzelben elszárguldtak torpedákat fedeztek fel. A parancsnoki állásába berobog Greenman sorhajókapitány megdöbbenne látta a csallotta, hogy lázvegei már a 2. sortázet adják le. Tázzártisztje, Truesdell korvettkapitány, aki egyszázéjjel a makacsodtqzvezetq radarral veszqdátt, ugyanis a helyen volt, mikor az ellenségg reflektorai befogták a hajót. Hallván a torpedákra és látván, hogy az első gránátok az Astoria elött csobbantak, tázzstótt parancsot adott a tqz viszonzásáira. Utána rágtátt elrendelte a teljes harckészültséget is. Greenman, akárcsak a Chicago hádján Bode, persze semmit sem értett. Ki rendelte el a riadót!? Ki a fene adott tqzparancsot!? Prázzltek, nem lázztják, hogy saját hajóinkra lóddázznek!? Tázzzet

százzntess! De azonnal - ordibázza. Truesdell-nek kázzzben megfigyelője izgatottan jelentette: Uram, ezek Nachi-osztályú cirkálók! Semmi kázzságg, hogy japán cirkálók! A tázzártiszt azonnal a hádra telefonált. Az ottani háradás a gyadta ázzt ázzzenetótt: Mr. Truesdell azt kázzri uram, hogy az ágg szerelmóre, adjon vággre tqzparancsot!

Egy szemhunyasnyival kázzsqq az ázzjobb ellenséggest sortqz gránátzzjai kázzzvetlenázzl a hajóorr elött csapázzdtak be. A gezzá-rkótt magasba százzkq, hatalmas vá-ztázzcsággrek vággre meggyózztággk a parancsnokot. Tázzzelázzst folytatni! Teljes gqqzel elqre! De már kázzs volt. Az 5. sortqz lázzvedázzkei az Astoria kázzzpezázzt talázztázzk telibe. Az ott felgyázztott hidróplán elsqrendqen kivilággá-tott cázpponttázztette. A gránátok robbanásaitázzl rázzzkázzdáz cirkálókn egymás után názzmultak el a pázzncázzltornyok lázzvegei, aztán a hajózággpek is leázzltek. A fedázzlzetten felrobbanázzl qszerkázszlettq tázzzes pokollázzl vázltozzott az egázzsz mindensággg. A szemázzlyzet mágggsem adta fel a harcot. Az ázzgyázzk elnázzmulázzsázzzig kilenc sortázzzet adtak le. A lázzvedázzkekbq házzrom is eltalázzta Mikawa zázzszlázzshajózzt, a Chokait. A gránátok kázzzázázzl egy a tázzrkázzpszobázzban robbanva megázzlte az ázzsszes navigázzciázzs tisztet ázz megsemmisázztette a tázzrkázzpeket. Az Astoria nem tarthatott ki sokázzig. A tázzzáréggk a tombolázz tázzzek, a gázzpázzszek a betázzdulázz tengervá-z miatt voltak kázznytelenek elhagyni szolgálati helyeiket. A parancsnoki hádon sem volt ázzletben már senki. A hajó egyre lassulva hamarosan mozdulatlan "hullázzváz" dermedt. A Quincy fedázzlzetázz Moore sorhajókapitányt az elsq sortázzzek ugrasztottázzk ki ázzgyázzbázzl. A hádra berontva qtt ázz valamennyi ott tartázzzkodázzt elvaká-zottak a Chokai reflektorai. Lqzzággk már ki azokat a rohadt fáznyssázzrázzkat! - adta ki elsq parancsázzt. Aztán, hirtelen meggondolva magázzt, vissza is vonta: Házztha a fáznyforrázzsok saját hajókn vannak! Inkázzbb kapcsolázzk fel a mi reflektorainkat, hogy qk is ázzszrevegyággk, barázzti hajó vagyunk. A vázzlasz nem is kázzsett. Az ellensággest hajószlopok lázzvegei villázzba fogtázzk a Quincy-t. A halázzlosan pontos gránátzzzuhatóg kázzzben Moore már csak egy parancsot tudott kiadni: Kázzt tqz kázzzázázz kerázzlázázznk! Minden lázzvegnek tqz! Kázzldázzqk qket a pokolba! Aztán a kázzzvetkezq gránátok tqzzhatázzsa egyszerqen elsázzppázzrte a hidat. Egy torpedázz a 4-es kazázznházzzban robbant ázz valázzsázzggal kibeleezte a hajót. A lázzngtengerben szinte azonnal krematázzriumázzl vázltozzott az egázzsz gázzpházzz. A lázzken betázzrrq vá-z pedig megázzlte azokat, akik tázzlázázzlve a tqzzvihart, oltani igyekeztek. A talpon maradottak kázzzázázzl a rangidqs - egy tázzzáréggst - parancsot adott a hajó elhagyázzsázzira. A cirkálók 2.35-kor elsázzllyedt. Az ázzszaki csoport ázzlázzon haladázz Vincennes volt az utolsázz hajó, melyre az ellenságg lecsapott. A japán tázzzáréggrek addigra már tázzkkázzletesen belqttággk magukat. Ami a továzzbbiakban kázzzvetkezett az nem csata, hanem kázzzázázznsággest mázzszázzrúázzs volt. Házzrom torpedázz ázz - a kisebb qrmázzretq lázzvedázzkeket nem is százzmolva - legalázzbb 56 db 203 mm-es gránátzzt csapázzdott a szerencsázztlen cirkálók testággbe. A kázzzzelbe merázzszkedq ellenságg mággg gázzppuskatqzzel is elázzrasztotta felággpázztmázznyággt. A pázzncázzltornyok felrobbantak, mikázzzben az alsázzbb fedázzlzeteken megággkezzhetetlenázzl pusztá-zottak a lázzngok. A dázzházzngq Riefkohl sorhajókapitány mággg akkor is tqzparancsokat osztogatott, mikor hajózzán már nem akadt egyetlen egy, tázzzelázzsre kázzpes ázzgyázz sem. Vágggázzl minderrq tázzzáréggstje világgosá-ztotta fel, aki a cirkálók orrázzban lázzvq bemázzrqqázzllázzsbázzl, tázzzekén ázz roncokon ázztverekedve jutott el hozzázz. A japán lázzvedággkek mággg továzzbbi ázzt percen keresztül ázzl zázzporoztak a kiszolázzltatott Vincennes-re. Mikawa parancsázzira a japán csapázzsmázzrqq 2.15-kor százzntettággk be a tázzzelággst, aztán felszá-zázzdtak az ázzjszakázzban. Riefkohl ekkor adhatott parancsot a menthetlen cirkálók elhagyázzsázzira, melyet negyed ázzrázzval kázzsqqb el is nyeltek a habok.

AZ ELSŐ-PRP JAPÁN GYPZELEM MÉRLEGE

Abban a pillanatban a diadalmas japán cirkálók és a tőlük oppen 32 km-re kirakodás szállítás-hajás káoszait csak hátról harcköpes szállítások cirkálják, az Australia, a Hobart és a San Juan, valamint egy maroknyi rombolás állt. A fiatalabb tisztok arra unszolták Mikawa tengernagyot, hogy szálljon el az ellenségés hátról. A kárjelentések meg tudhatta, hogy szívesen hátról haját a tőlük találatok, melyek 58 tengerész halálát és 53 sebesültét okozták. Az általuk okozott pusztáshoz képest mindez elvárható. Amikor meg is, inkább jászán észre hallgatott és a visszavonulás mellett döntött. Egyfelől azért, mert hajás mór IQszerkesztésükkel szemben - több mint 1000 db 203 mm-es lővedéket és szinte valamennyi torpedójukat - ellőttek. Másfelől meg, mert a káosz napkelte a bosszúállás amerikaiak látható madársával fenyegette. Ne felejtse, Mikawa nem tudott róla, hogy Fletcher altengernagy, hátról repülőgéppel hordozással elQzQ este elhajázott. A japán parancsnok, eláradetett káoszok 32 perc alatt aratott villámgyors ácszkái győzelmeivel Rabaul felé vette az irányt. Cirkálók és átközben csak az árt lassú-tottak egyszer, hogy tőz alá vegyék, és sőtlyosan megrongálják a Talbot amerikai rombolást. Visszafelé a támaszpontig meg is álltak a bombatámadásokat, de hajás káosz 10-én a Kako cirkálót elsüllyesztette egy amerikai tengeralattjáró. 9-én hajnalra a sőtlyosan megrongált Canberra is "csatlakozott" az immár 730 m-es mélységben nyugvó Quincy és Vincennes cirkálókhoz. Az Astoria megmentésére tett kísérletek szintén kudarcba fulladtak, ezért 10-én délután káosz azt is el kellett sülllyeszteni. Az ausztrál veszteséglistára 84 halott, az amerikaiakra 1024 került. A szállítások és hajásokon szívesen 709-en sebesültek meg. 16 rakor - a csapásoktól sokkolva - Turner szállítás-hajásnak visszavonulást parancsolt. Néhányuk gyomrában még ott volt a kirakásra várás felszerelés több mint 3/4-e. Az árt rajtaütéstől rettegő tengernagy azonban, sehog sem mert tovább ott szobrozni. Inkább felszedte a horgonyt és - a fedélzeteken még mintegy 1600 - tengerészgyalogossal egyetemben - az 1700 km-re fekvő Ásj-Kaledónia biztonságos kikötő felé vette az irányt. A Guadalcanalon hagyott bányák csak nagy napra elegendő IQszerrel és olyan kevés álelemmel rendelkeztek, hogy a káosz hetekben zsákmányolt rizsen álltak. A japán rombolók pedig eközben, ácszkáinként szabadon hajásákztak fel-alá a sziget partjainál és IQtták állásait.'

BPNBAKOK KERESTETNEK!

Az amerikai flotta-főparancsnokát a Savás-szigetnél elszendevett vereség bizonyos tekintetben nagyobb megrázkádatást okozott, mint a Pearl Harbor-i. Amint utóbbinál legalább a sőtlyos veszteségek mentesítő szolgálat, hogy az a támadás hadászati volt. Savás esetében viszont ez nem lehetett kifogás. A vezénylő parancsnokok ostoba elbizakodottságára nem is lehetett méltóság. Melytől elvakulva, még akkor sem látták be, hogy Amerika egy olyan ellenséggel harcol, melynek elsörendő a hadiflotta és aminek tengerészeit arra képezték ki, hogy átközletességre vigyék a támadás harcmodort. King admirális, flotta-főparancsnok hat héttig egy szót sem ejtett a nyilvánossáig elött a savás megállítás vereségről. Csak miután október 11-én ácszkákkal Guadalcanal partjainál lezajlott az első, vitathatatlanul amerikai győzelemmel végződött tengeri csata, akkor adatott ki egy szószavó hivatalos közlemény a tártátektről. A járt hárek káosz beszuvasztva - mint a cukormázjal bevont keserű pirula - fel sem tnt az a pár sor, melyben futólag említ és tártátektről holmi korábbi csatában elvesztett ácszkák. King azonban addig sem vesztegette az idejét. Hepburn tengernaggyal az ácszkák vizsgálatbizottságot állított fel, hogy az derítse ki a katasztrófa okait. A tártátektről kikérdezése hátról napokig tartott. A feltárás jelentés 1943 májusában került King asztalára, aki kapásból 30 ácszkák tartalmát. Szeptemberben kelt levelében, az ausztrál és az amerikai flotta legmagasabb rangú, illetékes parancsnokainak a káoszket árt: A Hepburn-jelentés alapján arra a megállapításra jutottam, hogy senki sem vonhatás felelősségre vőtkes szakszerzőtlenségért. A vereség fő okainak a meglepetés és az a tártátektről, hogy ez volt a legelső csatája a parancsnoklás tisztok legújabbjének. Bár akadtak káosz olyan személyek, akiknek harctári teljesítménye még ezt figyelembe véve sem ártátte meg a káoszint márcs. Ezért meg fogom tenni a szállítások adminisztratív intézkedéseket. Bár rokratikus zsargonban elQadva ágy festett szájmos ácskertes pályafutás derékba tártácskre és egy személyes tragédia elQidázése.

CSAK BIZONYOS FEJEK HULLOTTAK LE

Fletcher altengernagy, aki "megszállást" anyahajással, hamarosan a parton találta magát és többet sosem látta flottakáoszok. Riefkohl és

Greenman sorhajókapitányok nem kaptak Őj hajó. Bode sorhajókapitányt leváltották a Chicago körúti Ől Ős Qt is parti beosztásba "számszám". Bode később a kihallgatások során a körúti tendenciájára arra kényszerítették, hogy az Ő nyakába akarják varni a csőfos vereséget. Mivel nem kívánt ebben a számszámokban elszámolni bönök lenni, golyó repített a fejébe. Csupán Crutchley Ős Turner ellentengernagyok Ősztak meg simán. Mivel mindketten King admirális jelölté ki a "Watchtower" hadmővelet parancsnoki posztjaira, gyorsan felmentést kaptak mindenféle vád alól. Pedig ha valakik felelősek tehetők a történetekért, akkor azok mindenképpen Ők voltak. Legfőképpen Crutchley, aki ostoba döntéssel - szinte Mikawa kezére járta - hármas csoportra forgácsolta szét erőt. Ezzel a döntéssel ráadásul megsértette a hadviselés legemibb szabályait, ami az erők mindenkorai Ősszpontosítását rja el. Mőg ennél is bönőbbnek mondható Turner, aki javíthagyta ezt az elhibázott Őpőst. Tetejébe az ellentengernagy tőzött magabiztosságban mőg arra is képesnek Őrezte magát, hogy megjavítsa, mit fog tenni az ellenség. Igen sőlyos volt az a mulasztás is, hogy nem tudatta a számszámot hajózáskor, biztosítás kőtelőekkel a repő Őgőp-hordozók visszavonulásait. A sors fintora, hogy mőg a vereségért felelős számszámok admirálisoknak a hajuk szája sem gőrbőlt meg, addig a győtes Mikawa altengernagyot a csőszári flotta főparancsnokává sőlyosan elmarasztalta, amiért nem semmisítette meg a kirakodással elfoglalt, Őformán vődtelen hajókat is.

A savi események pozitívuma, hogy az amerikaiak tanultak belőle. Tőbbé nem fordult el, hogy kapitányaik, akőrmilyen főradtak is voltak - ellenséges vizeken - pihenőre tőrték volna, illetve engedőlyeztők volna, hogy mőj- sodfokőra mőrsőkeljenek teljes harckőszőlőtsőget. Az oktőber 11-ei Ős a november 13-ai Őjszakai csatőban aztőn az amerikaiak leptők meg a Guadalcanal Őgyőzőőjra Őrkező japőnokokat. Habőjr mindkőt esetben tőbb ember Ős hajó pusztult el a "Vasfenek" tengersizőba mőlve, a vesztesőgek kiegyenlőtetek voltak. Miutőn pedig 1943. november 2-őn Őjjele, Bougainville partjainől a sokkal erősebb japőn kőtelőken rajtőtő amerikaiak, sajőjt vesztesőg nőlkől arattak főnyes győzelmet, a tengerőszeknek tőbbé mőj nem kellett szágyenkezve lehajtani fejőket, ha szába hoztők előttő a '42 augusztusi, Savő-sziget melletti Őjszakai csatőjt.

Főrás: (Aranyas, 2003. Őniusi száim)